

Utvalget ønsker innspill knyttet til:

- Hvilke tiltak kan bidra til at mer sjømat blir bearbeidet i Norge?

Nord Senja Fisk AS, tradisjonell fiskeindustri, sesong, 10+20, fersk, frys, ensilasje, saltfisk, klippfisk.

Starte med definisjonen, mye bearbeiding på Senja, rekefabrikker, sildefilet, saltfisk / klippfisk. Noen snakker som om kun skjæring av torskefilet er bearbeiding. På denne bedriften har vi eksempelvis produsert langt over 1000 tønner rogn, torskerogn og rognkjeksrogn.

Leveringsplikten. Jeg ønsker den dit pepperen gror. Jeg kan peke på helt konkrete tapte leveranser, båter som gikk til Lerøy for bedre pris. Så er selvfølgelig pris konkurranse lov, men man får en uggen smak i munnen knyttet til at de har en aktivitetsplikt og til at de nylig offentlig selv bekreftet at de sender i snitt årlig over 200 millioner fra trålrederiet til landindustrien. Det er ikke fair konkurranse, det reduserer både mitt kvantum og min margin. Kvantum som skal bearbeides til klippfisk utover høsten. I det generelle bildet så tar det også mye av den politiske debatten.

Bonus ordningene. Senja sitt svar er kvotefleks på fartøy nivå. Da kan man planlegge året. 2 båter som setter av 15% av sin torskevotet til et seigarn fiske på høsten kan ende opp med helt forskjellig resultat. Den ene bestemmer seg for å avslutte i god tid før jul for å rekke å skifte motor og får det flyttet inntil 10% over årsskiftet, den andre fisker godt i desember og stopper ikke seigarn driften selv om det blir stadig større innblanding av torsk, han går over inntil 10% av sin kvote og får fratrukk året etter. Fersk fisk bonusen kan vi på Senja og i Vesterålen aldri konkurrere mot. Det er et bevegelig kvantum avhengig av hvor mye annet man fisker. Vi hører også om skate som kjøres tilbake til båten igjen for å bli med i grunnlaget neste sjøvær også og man hører om levende fisk båter som pumper bare vann i mærene og får bonus for å levere den egentlig direkte fersk. Det er fryktelig å sitte på fabrikken og se på at naboen går til Øst Finnmark for å få med seg mest mulig bonus.

MSC. Så er det dette med bærekraft og MSC godkjenningen. I Norge flytter vi torsk vekk fra sesongen for å bruke det kvantumet til forskjellig typer bonus. Da blir det ikke bearbeidet lever, rogn, isselja, torsketunger eller torskemedaljonger. Det blir dårligere utbytte i saltfisk produksjonen men ikke minst så fisker man senere på året ikke på Barentshavs torsken, skreien som er i meget god forfatning men på en andel truet kysttorsebestand.

Jeg kunne sikkert ha sagt noe om både utdanning, forskning, teknologi og ellers rammebetingelser. Men hvis dere lytter til punktene over og skjønner behovet for samarbeid og planlegging mellom flåte og industri så hadde vi kommet et langt steg videre.

For øvrig så er det litt fortvilende å skape disse 10 helårlige arbeidsplassene her i utkanten og så blir man en del av hylekoret der bransjen får kritikk for de 20 ekstra litauerne vinterstid. Vi har brukt over 10 millioner bare for at de skal bo skikkelig i sesongen og nå vokser turistnæringen i vårt område også slik at boligene kan brukes der. Vår bearbeiding av saltfisk, klippfisk, rogn og andre biprodukter hadde blitt langt mindre uten den ekstra trøyken som gytevandringen og Vår Herre har lagt til rette for.

Så skal man huske at den båten som faktisk klarer å drifte helårlig i et torsk, sei, hyse fiske – han fisker ikke rognkjeks, blåkveite, tråler etter fersk reke eller lignende. Vi fyller godt første halvår med torske, rognkjeks og blåkveite sesong. Andre halvår er utfordringen fra naturens side men myndighetene forverrer den gjennom bonus ordningene som drar flåten vekk fra vår region.

Alle tilsynene og avgifter skal jeg ikke gå inn på, da blir dette en lang seanse. Men manglende lønnsomhet er en viktig grunn til manglende bearbeiding. Det var en god representant for næringa som hadde bygd et tørkeri for torskehoder som sa at «enhver må finne sin greie». Jeg hadde kjøpt både trandamperi og bygd en mini utgave av en fersk filet linje dersom økonomien hadde tillatt det. Men klippfisk tørking krever at vi gjemmer råstoff fra vintersesongen og holder saltfisen på lager utover høsten. Det krever mye kapital og det skulle vi gjerne hatt garanti hjelp til. Vi er helt nede i 1 dags betalingsfrist i topp sesongen hos Råfisklaget fordi garanti grensen nås. Da er det logisk at banken blir stresset. Garanti for lagerhold ved bearbeidingsplikt hadde vært en mulighet. Det er kanskje ikke et konkret forslag fra min side, men en forklaring på hvorfor det bearbeides mindre enn det som hadde vært ønskelig. Frossen fisk er et annet eksempel, torsken kostet 30 kroner i vinter og 40 kroner nå. På 30 kroner går kalkylen opp til saltfisk/klippfisk produksjon men ikke på 40 kroner. Vi hadde ikke kapital til å kjøpe frossen fisk også i februar.

- Hva skal til for at norsk sjømatindustri skal bli konkurranseløsende på produksjon av bærekraftige sjømatprodukter?
- Hva vil være de største utfordringene for norsk sjømatindustri de neste tiårene, og hvordan bør vi møte disse utfordringene?